

(opravný prostředek) v § 3, odstavec druhý, nařízení ze dne 9. února 1919, čís. 62 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 12. října 1920, R I 846/20.)

V řízení o svolení k výpovědi dle § 4 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. odmítl nejvyšší soud dovolací rekurs.

Důvody:

Vedle § 4, poslední odstavec, zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. lze do usnesení, jímž rozhodnuto o pronajímatelovu návrhu na soudní svolení k výpovědi, podati stížnost do 8 dnů od jeho doručení ke sborovému soudu první stolice. »Jiný« opravný prostředek jest vyloučen. Marně pokouší se nájemce dovésti ze slova »jiný« v citovaném zákonném předpisu ve srovnání s výrazem »další« v § 3, odstavci druhém nařízení ze dne 9. února 1919, čís. 62 sb. z. a n. přípustnost dovolacího rekursu. Lze arcí přiznati, že výrazem »další« byla nepřipustnost dovolacího rekursu přesněji vyslovena než výrazem »jiný«, jehož v platném zákoně o ochraně nájemců bylo použito. Nicméně lze ze zákona seznati, že výrazem »jiný« mělo býti vyjádřeno totéž, co dříve vyjádřeno bylo slovem »další«. Vykládá-li dovolací rekurent výraz »jiný« ve smyslu vyznačení druhu opravného prostředku, zapomíná, že o návrhu na svolení k výpovědi jedná a rozhoduje se v řízení nesporném, že v tomto řízení dopouští se proti rozhodnutí rekursního soudu jen opravný prostředek dovolacího rekursu (§§ 14 až 16 nesp. říz.) a že tudíž vytčení této samozřejmosti v § 4, poslední odstavec zákona o ochraně nájemců bylo by zbytečným a zbytečná ustanovení nelze u zákonodárce předpokládati. Že slovem jiný nemínila se též stížnost jako species oproti rozkladu, takže by tím jen rozklad měl býti vyloučen, vyplývá z úvahy, že jednak nebylo příčiny, proč právě v tomto řízení měl by rozklad býti vylučován, jednak, že pravidelně nebude zde podmínky § 9, odstavec druhý, nesp. říz., za které lze rozkladu vyhověti, takže nemělo ani praktického smyslu, by po této stránce vikláno bylo na úpravě opravných prostředků řízení nesporného. Z řečených úvah plyne, že výrazem »jiný« nemíní se druh opravného prostředku, nýbrž přípustnost opravného prostředku, že tudíž dovolávání se třetí stolice jest vyloučeno.

Čís. 703.

Stal-li se herci úraz na scéně použitím nevhodných rekvizit, jest kromě herce, úraz přímo zavinnějšího, zodpověden i režisér, nikoli též divadelní ředitel.

(Rozh. ze dne 12. října 1920, Rv I 370/20.)

Na scéně divadla v P. stal se herci K. úraz tím, že při soubojové scéně tal ho herec H. ostře nabroušeným kovovým mečem do ruky. K. domáhal se náhrady škody na »Společnosti divadla v P.«, na divadelním řediteli V-ovi, na výpravčím S-ovi, na režiséru F-ovi a konečně na herci H-ovi.

Procesní soud první stolice vyhověl žalobě pouze, pokud směřovala proti režiséru F-ovi a herci H-ovi, jinak ji zamítl. Odvolací soud k odvolání žalobce a obou odsouzených žalovaných rozsudek potvrdil. Důvody: Co se především týče »Společnosti divadla v P.«, stačí poukázat na ustanovení § 46 zákona ze dne 28. prosince 1878, čís. 1. ř. zák. z roku 1888, dle kteréhož pojištěný může uplatňovati proti podnikateli nárok na odškodnění, byl-li úraz přivoděn některou v § 45 odstavec první cit. zák. uvedenou osobou a to úmyslně. Jest nesporno, že žalobce zaměstnán byl v čas úrazu v podniku, k pojištění povinovaném (čl. I. zákona ze dne 20. července 1894, čís. 168 ř. zák.), že byl ve smyslu cit. zákona proti úrazu pojištěn a že mu po úrazu byl poskytnut úrazovou pojišťovnou dělnickou pro Král. České v Praze úrazový důchod. Že by mu bylo poranění způsobeno úmyslně, nebylo ve sporu ani tvrzeno. Není tedy oprávněn od podnikatele t. j. od »Společnosti divadla v P.« požadovati další odškodnění ani jménem ušlého zisku, ani jménem bolestného. Veškerá správa divadla byla svěřena žalovanému řediteli Karlu V-ovi. Není pochybnosti o tom, že ředitel divadla správu tu nemůže ve všech podrobnostech vykonávati sám, že nutno provozování divadelního podniku rozšířiti i na jednotlivé funkcionáře a jest notorické, že se též na celou řadu funkcionářů dělí. Jen takto lze zaručiti bezvadné provedení mnoha prací s divadelním podnikem souvisejících a do sebe vzájemně zasahujících. Ředitel, jemuž jest svěřeno řízení celého divadelního podniku, má ovšem pečovati o účelnou součinnost všech těchto funkcionářů a jest zodpověden za bezvadný chod závodu. Tato zodpovědnost vztahuje se však jen, pokud jde o plnění povinností smluvních, též na jednání jeho zástupců a všech osob, jichž k plnění používá (§ 1313 a) obč. zák.); za protiprávné jednání mimo poměr smluvní, ručí však jen, pokud jej stihá v i n a, tedy pokud lze dokázati, že při volbě funkcionářů nedbal nutné pozornosti (§§ 1297, 1299 obč. zák.) aneb že zanedbával dozor na podnik (§ 1313 obč. zák.). Ani v tom, ani v onom směru se žalobci důkaz nezdařil. Naopak soud vzal za prokázáno, že ředitel V. v osobě z k u š e n é h o o d b o r n í k a, režiséra Josefa F-a ustanovil z p ů s o b i l é h o artistického zřízence, jemuž dle instrukcí vydaných pro členy divadla v P. z roku 1902 v VII. oddílu odst. B. náleží ředitele platně zastupovati s neobmezeným právem, vše zařídit, co za účelem uměleckého a administrativního provedení hry za dobré uzná a učiniti všemožná opatření, jichž třeba k odvrácení neb odčinění případných nehod. Že by ředitel byl opomenul, na artistické vedení divadla dohlížeti, nebylo dokázáno, ano svědkyně Jos. P. dokonce potvrzeno, že ředitel V. v době, kdy úraz se stal, představení přítomen byl v zákulisí. Že současně nemůže dohlížeti mezi hrou na všechny zřízence, zejména na scéně, jest samozřejmé. Nelze tudíž v jednání neb opomenutí jeho shledati nějakého zavinění. Totéž platí ohledně výpravčího Josefa S-a. Měl-li Josef S. na starosti pouze slohovou výpravu hry, jak zjištěno a obmezovala-li se jeho činnost pouze na uměleckou stránku kusu, pokud se výpravy týká, náleželo-li scénické uspořádání, nastudování hry a herecké provedení kusu do oboru působnosti režiséra, hru inscenujícího, a nemohl-li, jak první soud dále zjistil, ani přecívdati, jakým způsobem užito bude zbraně, pro kus zvolené, tož vyloučil správně soud první stolice příčinnou souvislost mezi jednáním Jos. S-a a úrazem. Tím však také vyloučena jeho zodpovědnost a ručení

(§§ 1306, 1295 obč. zák.). Konečně odpovídá také rozsudeční výrok ohledně žalovaných režiséra F-a a Herce H-a věci a zákonu. Marně klade žalovaný herec H. váhu na to, že z průvodního řízení nevychází na jevo, že by se byl odchýlil od předpisů režiséra. Dle scénáře pokračuje souboj velice zvolna takořka metodicky a jednalo se o hru krajně stilisovanou, při níž jednotlivé scény byly pouze naznačovány a měla tudíž býti i scéna soubojová pouze naznačena, obrazně předvedena. Scenář musil žalovaný H. jako herec znáti, alespoň to bylo jeho povinností a již z toho důvodu náleželo žalovanému, aby při soubojové scéně přesně dbal předpisů tohoto scénáře a počínal si při souboji zvolna, s rozmyslem a rozvahou. Kdyby byl tak učinil a se od scénáře neuchýlil, nemohlo dojíti k úrazu, byť se mu podala zbraň nebezpečná. Žalovaný měl zachovati rozvahu tím spíše, když mu byl podán těžký, kovový, pádný meč, tedy zbraň nebezpečná. Na tom nemění ničeho, že toho před tím nikdy neviděl, že ho nikdo na nebezpečnost tu neupozornil ani že mu její režisér k souboji podati dal. Neboť i při obyčejné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.) musil žalovaný, jakmile zbraň do ruky vzal, tíhu a pádnost meče poznati, aniž bylo třeba, aby ji teprve prozkoumal. Leč žalovaný byl povinen, vynaložiti pozornost a obezřetnost zvláštní (§ 1299 obč. zák.), neboť užití zbraně na jevišti není ničím řídkým a náleží k povolání herce, aby si užívání zbraně na scéně osvojil a při užití jejím nutnou rozvahu a obezřetnost zachoval. Totéž platí o režiséru Josefu F-ovi. I on měl dbáti, aby souboj pouze obrazně byl naznačen a herci byli na to zvlášť upozorněni. Neučinil-li tak, měl se alespoň postarati o to, aby nebylo užito zbraně krajně nebezpečné. On nešetřil zvláštní opatrnosti, jemu dle § 1299 obč. zák. předepsané. Dle zjištění prvního soudu užito bylo s jeho vědomím a souhlasem proti předpisu scénáře při souboji těžkých, broušených mečů, nikoliv dřevěných a nedbalo se předpisů autorových, že předvádění děje má se díti jen obrazně. Tím dopustil se režisér Josef F. jednání pokud se týče opomenutí, které jest v příčinné souvislosti s nastalým zraněním žalobce, což opodstatňuje jeho zodpovědnost a ručení (§§ 1299, 1295, 1301, 1302 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl ani dovolání žalobce ani dovolání žalovaných F-a a H-a — mimo jiné z těchto

důvodů:

K dovolání žalobce: Že zvolením artistického ředitele společnost svou zodpovědnost za bezpečnostní opatření se sebe na něho nepřesunula, je sice pravda, ale jen pokud jde o bezpečnostní opatření v zařízení budovy a jeviště, zvláště tedy na př. bezpečnost ohledně případů, o nichž v VIII. oddílu pod č. II instrukce jest řeč (§ 1157 n. zn. obč. zák.), nikoli ale pokud jde o bezpečnost v příčině zacházení se zbraní při představeních, na něž ona t. j. její representanti žádné ingerence nemají, ježto jest to věcí těch osob, jimž instrukce o to pečovati ukládá. Pravda dále také, že právnická osoba — ač zde ovšem nejde o právnickou osobu (§ 26 obč. zák.), nýbrž o společnost (§ 1175 obč. zák.) — ručí za své zástupce (representanty) bezpodmínečně tak, jako fysická osoba za sebe, ježto právnická osoba jen jimi jednati může, ale to nemá zde, i kdyby o právnickou osobu šlo, s věcí co činiti, kdyžtž, jak právě ukázáno, zástupcům

společnosti žádné viny přičítati nelze. Za to za své zřízence neručí ani právnická osoba bezpodmínečně, nýbrž jen v té míře, v které za ně ručí fyzická osoba, tedy v mezích §§ 1313, 1314, 1315 obč. zák., a ručila by tedy zde pouze tehdy, kdyby zřízenec její, ředitel, byl nezdatným ve smyslu § 1315 n. zn. obč. zák. a úraz na jeho jednání by svědčil dlužno bylo, což však již první soud vyvrátil, k čemuž doložit dlužno, že dovo-latel nezdatnost ředitele ani v dovolání netvrdí a nedovozuje. Že však ředitel V. ničeho nezavinil, a že tedy zodpovědnost ani jeho samého osobně nestihá, podává se z instrukce, dle níž se může jednati v tomto případě, kde jde o úraz při představení, jen o vinu režiséra, o čemž níže. Že by ředitel ručil v tomto případě bez ohledu na zavinění proto, že koncese zní na něj, nemůže dovolání doložit žádným právním předpisem. Jeho vývody směřují k tomu, aby se zde uznalo t. zv. ručení za výsledek, ale to právě nelze, není-li ručení takové uznáno pro ten který případ právní normou (zákonem), a to platí i ohledně prvžalované Společnosti, pokud vývody odvolání, na něž se dovolání odvolává, též účel sledují.

K dovolání žalovaného Josefa F-a: Režisér byl zodpovědným, i pak-li meče dány byly hercům bez jeho svolení ne sice proto, jak odvolací soud míní, že bylo jeho povinností zařídit, aby bez jeho svolení nebezpečné meče na scénu se nedávaly — toť by bylo žádáno něco nad lidskou možnost, aby zabránil neopatrnosti a případně zlému úmyslu všech zúčastněných osob, a také mu instrukce takové povinnosti neukládá — nýbrž proto, že bylo dle instrukce jeho povinností určit, jaké a které meče se mají hercům dáti a že měl ovšem určit meče neškodné. Právem se tu první soud odvolával na předpis VIII. oddílu I instrukce, že povinností režiséra je, zařídit vše, čeho třeba k odvrácení případných nehod, a že každý na jevišti zaměstnaný musí se podrobiti bez odmluvy jeho rozkazům. Že by však žalovaný byl v té příčině něco nařídil, a že by rozkazů jeho nebylo uposlechnuto, sám netvrdí, on ještě v dovolání brání se jen tím, že o tom nevěděl, že přinesli těžké broušené meče kovové, že mu to nehlásili. Sám pak doznává, že ve scénáři mluví se o mečích bizarních dřevěných a podobnými piechovými že se zkoušelo. Nepopírá, že byly objednány k představení meče dřevěné, ale brání se tím, že on je neobjednal a neměl prý povinnost, dodání jich urgovati. Ba měl, neboť měl naříditi, aby se při představení jich užilo. On myslí, že dle instrukce to bylo povinností inspicienta, jenž má dle čl. II téhož oddílu hleděti k tomu, »aby opatřené rekvisity byly vhodné a správné«. Ale to se patrně týče požadavku, aby »zapadaly do rámce hry a odpovídaly předpisům scénáře« a tudíž nařízení režisérovo: režisér, jakkoli je na jevišti svrchovaným pánem, jemuž nikdo odmouvat nesmí, nemůže nicméně sám vše prohlížeti, a proto musí stáčiti, když to nařídil, bděti nad provedením musí ovšem také podřízení, jimž to uloženo, ale to je právě to, že zde režisér v bolavém punktu ničeho nenařídil a nezařídil. Povinnost inspicienta bděti nad vhodností a správností requisit nevyklučuje režiséra z jeho povinností zařídit vše, čeho třeba k odvrácení nehod. Když tu jsou přesné předpisy instrukce, nelze to svalovati na výpravčího a rekvisitáře, jak dovolání činí, řkouc, ti že prý měli urgovati dodání dřevěných mečů.

K dovolání žalovaného herce H-a: Docela lhostejno jest, prohlásily-li nižší stolice dovo-latele za herce »temperamentního«. I kdyby

to byl odpor se spisy, ačkoliv není, když svědci se tak o něm vyjádřili, neměnilo by to ničeho na správnosti rozsudku. Třeba žalovaný nebyl hercem temperamentním, vždy jest na úrazu žalobcově zcela patrně vinen. Dle úlohy měl žalobci seseknouti hrb a to ovšem mělo býti pouze naznačeno, aniž by skutečný sek do nalíčeného hrbu byl proveden: na místo toho však žalovaný udeřil mečem žalobce, jak nižší stolice zjistily, do ruky, když oběma rukama držel meč k ráně připravený. To úplně stačí a tím padají všechny další vývody dovolání, které se zabývají vším možným jiným, jen ne touto skutečností. Nepodařilo se jim dovoditi, že by to bylo nesprávné právní posouzení, když nižší stolice shledávají v tom nepatrnost a činí ho za úraz žalobcův zodpovědným.

Čís. 704.

Rozhodnutí bytových úřadů nabývají účinnosti vůči zúčastněným stranám teprve doručením nebo jiným sdělením úředním. Dokud se tak nestalo, může se ten, kdo má býti vystěhován, dle § 344 obč. zák. brániti proti nastěhování jiného.

(Rozh. ze dne 12. října 1920, Rv I 423/20.)

Žalovaný najal od Amalí G-ové v únoru 1919 vilu na 1 rok a v květnu se tam nastěhoval. Amalí G-ová zatím vilu prodala žalobkyni. Usnesením společného bytového úřadu ze dne 17. dubna 1919 byly byty ve vile zabráný a jeden byt přikázán žalobkyni; žalovaný o zabrání vyrozuměn nebyl. Dne 21. července 1919 pokusila se žalobkyně do vily nastěhovati, žalovaný jí však v tom zabránil, při čemž poškozeny byly některé již nastěhované svršky žalobkyně. Žalobu o náhradu škody procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Žalobkyně domáhá se na žalovaném náhrady škody, kterou prý utrpěla vinou žalovaného. Zavinění to spatřuje v tom, že se žalovaný se svou rodinou nastěhoval beze všeho oprávnění do vily v květnu 1919 a tam bydlil, ač byl upozorněn, že byt ve vile byl zabrán společným bytovým úřadem a žalobkyni jako nové majitelce vily přikázán a že dne 21. července 1919 zamezil a znemožnil, aby se do vily nastěhovala. Především bylo tedy zkoumati, zda se žalovaný beze všeho oprávnění do vily nastěhoval. Soud první stolice na základě výpovědi svědkyně Amalí G. zjistil, že žalovaný najal od ní vilu v únoru 1919 na dobu 1 roku. Tím stal se žalovaný nájemcem vily a příslušela mu proto všechna práva dle zákona (§ 1090 a násl. obč. zák.) z této smlouvy pro něho vyplývající. Prodej vily Amalí G-ovou žalobkyni nemohl míti sám o sobě za následek pomnutí smlouvy nájemní (§ 1120 obč. zák.). Spisy společného bytového úřadu je však zjištěno, že úřad ten zabral byty ve vile, o niž jde, a to na základě usnesení ze dne 17. dubna 1919, že o něm byla vyrozuměna majitelka vily Amalí G-ová, která proti zabrání podala rozklad, jenž však usnesením ze dne 12. června 1919, doručeným jí a žalobkyni, byl zamítnut, a že žalovaný o zabrání bytu úředně vyrozuměn nebyl. Bezprávný čin žalovaného stal prý se, jak je nesporno, dne 21. července 1919, byt převzat býti měl bytovým úřadem, jak v usnesení prvním bylo stanoveno, dne 7. května 1919. Dle § 7 odstavec první nařízení vlády re-